

Szerkesztőségi iroda:

Nagybecskerek,

Zápolya-utca 1-ső szám.

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitiz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: Dr. BRÁJER LAJOS.

Nagybecskerek, 1909.

XXXVIII. évfolyam 68. szám.

Előfizetési árak:
Egész évre ——— 24 kor.
Félévre ——— 12 .
Negyedévre ——— 6 .
Egy órára ——— 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Szerda, márc. 24

Az ipartörvény.

— március 24.

Az iparosság évtizedes kívánsága, hogy jogviszonyait modern törvénnyel szabályozza a törvényhozás, a megvalósulás stádiuma felé közeledik. Az új ipartörvény tervezete tegnap már az érdekeltek szaktanácskozása elé került.

A tervezet csaknem egy éve az érdekeltség kezében van a legszélesebb kritika alá bocsátva. A kereskedelmi miniszter, aki a javaslattal szemben, mint általában tárcája ügykörében készült bármely törvényjavaslattal szemben, mindaddig nem foglal állást, míg az érdekeltség véleményét nem ismeri, ezzel a tervezettel szemben sem foglalt állást és így az érdekeltek abban a helyzetben vannak, hogy a legmesszebbmenő elfogulatlansággal állanak szemben és a legmesszebbmenő kritikát gyakorolhatják.

Természetes, hogy a javaslatban felölelt érdekeltek nagy voltánál fogva, amelyvel egymással szemben áll a kisipar a nagyiparral, a kiskereskedelem a nagykereskedéssel és valamennyi viszont a munkásosztállyal, — a kritikában nem lehetett egyöntetűség.

Az ipartörvény megalkotásánál nehéz helyzetben van a kereskedelmi kormányzat. Össze kell lehetőleg egyeztetni ellentéteket, amelyek egészen sohasem egyeztethetők össze, meg kell oldani kérdéseket, amelyek megoldatlanul hagyva, sajnó sebek maradnának. De meg kell oldani ezeket az ipar és kereskedelem létfenntartása érdekében. Megoldatlanul hagyni, kitérni e kérdések elől — mondotta a tanácskozáson Szerényi államtitkár — egyértelmű volna a bizonytalanságban hagyással, amire pedig önerzetes kormány, ha a törvényalkotásra vállalkozik, nem kapható.

A kritika egyértelműen hangoztatta, hogy a javaslat a maga kodexszerű természetével a mi viszonyaink közé kevésbé illik be és sokkal kívánatosabb volna elterőleg a javaslat tendenciájától nem egyezéses kodex alakjában, hanem a különböző anyagokat, különböző törvényjavaslat alakjában dolgozni fel. Szerényi államtitkár a tegnapi tanácskozáson előre jelezte, hogy a kereskedelemügyi miniszter elhatározta, hogy az érdekeltség nagy részének ezen óhaját a legnagyobb készséggel teljesíti. A javaslatot eddigi alakjában fogja ugyan a kormány tárgyalni, de a törvényhozás elé annyi külön-külön javaslat alakjában kerül, ahány külön önálló tárgyat ez az anyag felölel.

A törvénytervezet fő elve, hogy az ipari és kereskedelmi törvényhozásban lehetőleg a legmesszebbmenő önkormányzati jog biztosításuk az érdekeltségnek. Ennek az elvnek a keresztülvitelére bizonyos kérdéseket, amelyek eddig politikai hatóságokra voltak bízva s a jövőben a jogi viszonyokban kevésbé tapasztalt érdekeltség kezére jutnak, részletesen szabályozza a törvény. A gyáripár különböző testületei és tényezői részéről elhangzott abbeli ago-

dalomra, mintha a gyáripárnak eltérő viszonyait a kisipar viszonyaival párhuzamosan vagy azokkal együttvéve akarná szabályozni a törvénytervezet, nem tagadja a kormány, hogy a gyáripár azon kívánsága mellé hajlik, amely a gyáripárnak az ipartestületi kényszerből való kivételét célozza. Ez a kívánsága a gyáripárnak tehát méltatásra fog találni.

A tegnapi szaktanácskozáson konstata a államtitkár azt is, hogy kisiparosságunk érdekeit a javaslat oly nagy mértékben honorálta, mint Európa egyetlen ipari törvényhozása sem. Az 1885. óta tartott ipari kongresszusok kívánságainak és javaslatainak több mint 80%-át e kongresszusok értelmében oltotta meg a törvényjavaslat. Ennél tovább csak azért nem mehetett, mert egyes kongresszusi határozatok ellentétesek voltak.

Mindenesetre kilátás van arra, amint az kívánatos is, hogy a különböző érdekelteket sikerül összeegyeztetni.

HIREK.

Tájékoztató.

A fürdő (telefon 118. sz.) minden nap reggeli 6 órától kezdve az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden hétfő, szerda és pénteken déltől 2/45 óráig délután. Ugyanazon napokon este 5-től 7 óráig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délelőtt gőzfürdő. A kádfürdő reggeltől este 7-ig nyitva marad.

A Torontálvármegyei Magyar Közművelődési Egyesület ingyenes olvasóhelyisége és könyvtára nyitva van mindennap d. u. 5 óráig este 10-ig. Vasár- és ünnepnapokon d. u. 2 óráig este 10-ig.

A kultur-egyesület nagybecskereki munkásgimnáziuma március havi előadásának sorrendje a következő: Március 24. 8-9-ig Elektrotechnika, 9-10-ig Művészettörténet.

Március 26. 8-9-ig Gazdasági vegytan, 9-10-ig Művészettörténet.

Március 31. 8-9-ig Elektrotechnika, 9-10-ig Művészettörténet.

Március 26. Megyei áll. vál. ülés.

Március 29. Rendkívüli megyei közgyűlés.

Április 19. Közigazgatási bizottság ülés.

Nagybecskerek város népessége.

— Az anyakönyvi hivatal statisztikája. —

A nagybecskereki állami anyakönyvi hivatalban most állították össze Nagybecskerek városának 1908. évről szóló népességi statisztikáját, mely a következő adatokat tünteti fel:

Születések.

Az 1908. év folyamán 871 születés jegyeztetett be (1907-ben 775), ebből külföldön született 7, idegen községbeli 5, utólagosan anyakönyveztetett 8 és halva született 7; a tényleges szaporodás tehát 844, városunk lakosságát kerekén 26.000-rel számítva, esik 1000 lélekre 32,4 születés, az 1907. évben ezen arány csak 28,8 volt.

Nemük szerint megkülönböztetve, született 442 fiú (50,8%) és 429 leány (49,2%).

Az egyes vallásfelekezetek szerint beosztva, bejegyeztetett: róm. kath. 448 gyermek (51,4%), gör. kel. 370 gyermek (42,4%), ágost. hitv. ev. 19 gyermek (2,3%), református 14 gyermek (1,7%), izraelita 18 gyermek (2,2%), gör. kath. 1 gyermek (0,01%), unitárius 1 gyermek (0,01%).

Leszámításukat tekintve, született 781 törvényes (89,7%) és 90 törvénytelen gyermek (10,3%).

Ikerszüles volt 12 esetben, mindig kettős, a 24 ikergyermek közül az év végén 12 életben volt.

Az újszülöttek közül az év folyamán elhalt 148 (16,9%); ha itt is a leszámítást figyelembe vesszük, akkor törvényes meghalt 126 (16%), törvénytelen 22 (24,4%). Ha a törvénytelen gyermekeknek a 15 újszülött cigánygyermeket, kik közül 7 meghalt, leszámítjuk, a halálozási

százalék 16,6 lesz, míg a cigányoké 48,8%-ot tesz ki.

Utóházasság által törvényesített 3 gyermek.

Házasságok.

Az elmúlt év alatt 348 kihirdetés és 244 házasságkötés fogantatott, míg az 1907. évben 444 kihirdetés és 277 házasságkötés volt; 1000 lakosra esik eszerint 9,3 házasság (1907-ben 10,6).

Az év folyamán egybekeltek, az egyes hitfelekezetek szerint felosztva, a következő számokat nyertük: Róm. katolikus: vőlegény 1200/492, menyasszony 1420/582, gör. kel.: vőlegény 940/385, menyasszony 800/328, ág. ev.: 900/36, menyasszony 400/16, ref.: 800/32, menyasszony 500/20, izr.: 1200/49, gör. kath. 1 menyasszony, unitárius 1 vőlegény.

Az egybekeltek életkorát figyelembe véve, azt találjuk, hogy 20 éven aluli vőlegény 16 (6,5%), menyasszony 81 (33,2%), 20-25 év közötti vőlegény 95 (38,9%), menyasszony 81 (33,2%), 25-30 év közötti vőlegény 80 (33,1%), menyasszony 41 (16,6%), 30 éven felüli vőlegény 25 (10,2%), menyasszony 23 (9,4%), 40 éven felüli vőlegény 14 (5,7%), menyasszony 4 (1,9%), 50 éven felüli vőlegény 9 (3,6%), menyasszony 12 (4,8%), 60 éven felüli vőlegény 4 (1,6%), menyasszony 2 (0,8%), 70 éven felüli vőlegény 1 (0,4%) volt.

Vegyes házasság 34 köttetett, vagyis az összesnek 13,9%-a; ezek között volt: róm. kath.—gör. kel. 12; róm. kath.—ref. 8; róm. kath.—ág. ev. 7; róm. kath.—izr. 2; gör. kel.—ref. 2; ág. ev.—ref. 1; róm. kath.—unitárius 1; és gör. kath.—gör. kel. 1.

A születendő gyermekek vallására 11 esetben megegyezés jött létre és pedig: 8 a róm. kath., 2 a gör. kel. és 1 a ref. egyház javára.

A vőlegény 194, a menyasszony 50 esetben volt az idősebb fél; a legnagyobb korkülömbség a vőlegénynél 46, a menyasszonynál 18 év volt.

Halálozások.

Az elmúlt év folyamán 925 haláleset jegyeztetett be (1907-ben 827), ezek között a köz-kórházban meghalt 138 idegen községbeli és külföldön elhalt 5, állítólag idevő illetőségű, ezeket levonva, marad 782, esik tehát 1000 lakosra 30 haláleset (a múlt évben 27,4). Az elhaltak között volt 482 férfi és 443 nő.

A halottakat, a követett vallásuk szerint, elosztva esik a róm. katolikusra 412 halott (44,5%), a gör. keletire 438 (47,3%), az ágost. evangélikusra 23 (2,4%), a reformátusra 11 (1,2%), az izraelitára 39 (4,2%), a gör. katolikusra 1 (0,1%) és az unitáriusra 1 halott (0,1%).

Az elhunytak életkorát figyelembevéve, tapasztaltatott, hogy 1 éven aluli korban meghalt 202 egyén (21,8%), 1 és 10 év közötti korban 181 (19,5%), 10 és 20 év közötti 56 (6%), 20 és 30 év közötti korban 69 (7,4%), 30 és 40 év közötti korban 46 (5,0%), 40 és 50 év közötti korban 70 (7,5%), 50 és 60 év közötti korban 83 (8,9%), 60 és 70 év közötti korban 95 (10,2%), 70 és 80 év közötti korban 80 (8,7%), 80 és 90 év közötti korban 39 (4,3%) és 90 éven felüli korban pedig meghalt 4 egyén (0,4%).

A halál oka 138 esetben tüdővész (14,9%) és 78 esetben tüdőlob (8,4%) volt.

Erőszakos halálok folytán (baleset, öngyilkosság) 28 egyén halt meg.

— Személyi hír. Augustin Jenő, kereskedelmi miniszteri tanácsos és Kikinday Gyula műszaki tanácsos befejezve a nagybecskereki állami építészeti hivatal vizsgálatát, ma visszautaztak B. dapestre.

— Gyümölcsoltó. Holnap köszönt ránk a tavaszi ünnepek elseje: a gyümölcsoltó boldogasszony napja, amelynek megünneplését a róm. kath. egyház annak az emlékeztetőre rendelte, hogy e napon jelent meg Gábor arkangyal

:: ::

Vegyenek

:: ::

divatos ruhadíszeket, Antukat-ernyőt,
harisnyát, gyermekeknek „labdát“

BENŐ TESTVÉREKNÉL, EZELŐTT KOKITS A. F. A „PILLANGÓHOZ“, NAGYBECSKEREK.

Alapított 1870.

(282-4,3)

Telefon 201.

Máriának s miután üdvözölte őt, kijelentette neki, hogy fiut fog szülni, akit Jézusnak fognak nevezni s aki a világ megváltója lesz. E napon hangzott föl az ima:

— Üdvözlégy Mária, ki áldott vagy az asszonyok között . . .

Gyümölcsoltó boldogasszony holnapi ünnepe alkalmából a nagybecskereki róm. kath. plébánia-templomban d. e. 10 órakor ünnepi istentisztelet lesz, amelyet Magyary Pál pápai kamarás plébános fog vezetni fényes segédlettel. Délután 3 órakor pedig ünnepélyes vecsernyét tartanak a templomban.

— **Kinevezések.** A pénzügyminisztérium vezetésével megbízott m. kir. miniszterelnök Stefkovics Endre nagybecskereki adótárnokot a VII-ik, Sztójkovics György adóhivatali ellenőrt a VIII-ik fizetési osztályba, Kekeczovics József ugyancsak nagybecskereki adóhivatali segédet pedig adóhivatali ellenőrré nevezte ki.

— **A kulturegyesület ülése.** A Torontálvármegyei Magyar Közművelődési Egyesület igazgatósága március hó 27-én, szombaton d. u. 5 órakor a vármegyeház alispáni kistermében ülést tart, amelyen a folyó évi rendes közgyűlést készíti elő.

— **Az izraelita istentisztelet.** A nagybecskereki izraelita templomban a péntek esti istentisztelet további intézkedésig délután 6 órakor kezdődik.

— **A szabad iskolából.** A kulturegyesület nagybecskereki munkásgimnáziumában ma este 8—9-ig Szenes Adolf tanár folytatja elektrotechnikai előadásait. Mai előadásának főbb pontjai: A villamos áram hő és fényhatásai. — Izzólámpák szerkezete, készítése, fényerőssége, áramfogyasztása. — Iviámpák szabályozása, fényerőssége, áramfogyasztása. — Az újabb izzólámpák: Nernst, Osmium, Pantal, Wolfram, Osram-lámpák elmélete, fényerőssége és áramfogyasztása. Utána 9—10-ig dr. Vinczehid Ernő m. főjegyző művészettörténeti előadásait folytatja ezután is vetített képek kíséretében. A mai előadás a polgári és felső kereskedelmi iskola dísztermében lesz.

— **A háziipar-egyesület ülése.** A háziipar-egyesület holnap, március hó 25-én délelőtt 11 órakor az alispáni kisteremben ülést tart.

— **Munkásházak Torontálban.** Torontálvármegye törvényhatósága által kiküldött munkásház-épitő-bizottság tegnap délelőtt 10 órakor Jankó Ágoston alispán elnöklésével ülést tartott, amelyen a földmivelésügyi minisztérium részéről Serbán János kir. jószágigazgató és Bakonyi Géza miniszteri titkár vettek részt. Jelen voltak még: Dániel Pál, Csávossy Ignác, Gyertyánffy László, dr. Farkas Géza, Marton Andor, Solymos Gusztáv és dr. Demkó István mint előadó. A tegnapi ülésen a munkásházak ügye ismét egy nagy lépéssel haladt előre, amennyiben a bizottság most már megállapította a munkásházak típusát, amely szerint a munkásházak 1 szobából, konyhából s kamrából fognak állni. A tervezetthez szolgáló költségvetés holnap érkezik meg a földmivelésügyi minisztériumból. Elhatározta továbbá a bizottság, hogy 306 ilyen munkásházat fognak felépíteni a vármegye különböző helyein s erről Jankó Ágoston alispán előterjesztést fog tenni a törvényhatósági bizottságnak 29-én megtartandó ülésén, amely ülésen egyszersmind felhatalmazást is kér a törvényhatósági bizottságtól a munkásházak felépítésére.

— **A baja-báttaszéki vasút.** Jelentettük tegnap röviden, hogy a képviselőházban tegnap nagyobb küldöttség tisztegett Sztérényi József kereskedelemügyi államtitkárnal a baja-báttaszéki vasút ügyében. A küldöttség szónoka Rajk Aladár, a bajai kerület orszgy. képviselője volt, aki hosszabb beszédben arra kérte az államtitkárt, hogy a kereskedelemügyi miniszternek azt az elhatározását, amelylyel lehetővé tette a Laja-báttaszéki összeköttetésnek a létesítését, mielőbb valósítsa meg és nyugtassa meg az érdekelt köröket, akiket az utóbbi időben a vasút megnyitására elhalasztásáról terjesztett híresztelések erősen nyugtalanítanak. Sztérényi József államtitkár válaszában kifejtette, hogy tulajdonképpen csak arról van szó, hogy a vasút néhány

héttel előbb vagy utóbb adassék át a forgalomnak. Teljesen méltányolja kívánságukat, de ki kell jelentenie, hogy a mdgnytás kérdésében elsősorban a forgalom technikai és forgalombiztonsági szempontok is irányadók. A kereskedelemügyi miniszter és minisztérium egy nappal sem fogják késleltetni a forgalombahelyezést akkor, amikor az megnyugvással lehetséges. Mindent elkövetnek, hogy a szerződésben megállapított időt megelőzőleg is megnyitassák a vasutvonalat, de ha e tekintetben méltánytalan követelések támasztódnának, akkor a minisztérium nem volna abban a helyzetben, hogy azokat a követeléseket honorálhassa. Kívánságukat a legnagyobb jóindulattal fogja a kereskedelemügyi miniszter elé terjeszteni. A küldöttség megnyugvással fogadta az államtitkár választát.

— **Hernyó-irtás.** Darányi Ignác földmivelésügyi miniszter a kötelező hernyó-irtásról körrendeletet intézett a hatóságokhoz. Ebben előrebocsátja, hogy az elmúlt évben a vértetű és a kártékony hernyó kiszámíthatatlan kárt okozott a gyümölcsökben. A tavasz közeledtével szükségesnek tartja a miniszter a hernyók irtására a törvényhatóság figyelmét felhívni s a legszigorúbban utasítani azokat az alábbi teendők haladéktalan elvégzésére. A hernyók március 31-ig irtani kell. Legkésőbb március 31-ig be kell jelenteni, hogyan végezték az irtást? Elrendeli a miniszter, hogy az ellenőrzéssel megbízott közeg a hernyó-irtásra megjelölt határidő lejártá után haladéktalanul járja be az összes gyümölcskerteket és gyümölcsfákkal beültetett területeket, hogy a helyszínén és személyesen győződjék meg a helyes irtásról. Kötelessége az ellenőrzőnek, hogy a mulasztót a törvény rendelkezése szerint megbüntetesse. A helyi hatóságnak még aznap bejelentés és az elmulasztott hernyóirtásnak három nap alatt való elvégzésére a mulasztó felet kötelezze. Városokban a polgármester, kis-és nagyközségekre nézve a főszolgabíró vagy polgármester köteles április 15-ig személyesen felülvizsgálni, hogy megtörtént-e az irtás.

— **Köszönet.** A vörös-kereszt-egylet torontáli fiókja 25 koronát adományozott az iskola gyermekbarát-egyletnek. Az adományért ez uton mond halás köszönetet nevezett egylet elnöksége.

— **Az alkoholisták.** — *Alkoholista* (a rendőrhöz): Hol van kérem itt egy korsma?
Rendő: Arra, innen a tizedik házban.
Alkoholista: Mit iszom én odáig?

— **Válságos idők** következnek ránk előreláthatólag már a közel jövőben. Háboru és belső politikai válság fenyeget. Ily időben intelligens ember nem nélkülözhet egy jól értesült s minden eseményről bőven és kimerítően beszámoló napilapot. Szinte fölösleges is tehát felhívni a magyar olvasóközönség figyelmét a Pesti Hírlap-ra, mely az április—juniusi negyedévre új előfizetést hirdet 7 (hét) koronával, de egy-egy óra is megrendelhető 2 kor. 40 fill. előfizetési áron, mely legcélszerűbben postautalványon küldhető, a Pesti Hírlap kiadóhivatalának címezve (Budapest, V., Váci körút 78.) A Pesti Hírlap ma kétszertelegesen jobb és legelterjedtebb lapja Magyarországnak, mely naponta a legbővebb tartalommal és legnagyobb terjedelemben jelenik meg, felülmulva minden más napilapot. Munkatársai elsőrendűek, hírforrásai kitűnőek, tudósítókkal a külföld minden nevezetesebb pontján; háboru esetén külön harctéri tudósítók fogják ellátni bő és hiteles értesítésekkel. A lap állandó előfizetői még abban a kedvezményben is részesülnek, hogy évenként díjtalanul kapják a Pesti Hírlap nagy képes naptárát és Divat Szalon című pompás divatlapot kedvezményes áron rendelhetik meg, mert a Pesti Hírlap és Divat-Szalon együtt negyedévre 9 korona. (Kiadóhivatala: Budapest, Váci-körút 78.)

— **A modern orvostudomány** a természetes gyógyvizek használatát, különösen a maga nemében legkiválóbb **Ferenc József**-keserű vizet ajánlja. A költséges és körülményes utazás fürdőhelyekre könnyen elkerülhető, ha tavaszkor saját otthonunkban a kellemes hatású „Ferenc József” keserűvizet rendszeresen használjuk. Leginkább elhízott egyéneknek ajánlatos 3—4 héten át naponként felpohárral felmelegítve inni. (196—1.1.)

— **Ami jól ízlik,** az a szervezetnek rendszeresen hasznosabb, mint a visszatetsző dolgok, különösen a gyógyszerek. A „SCOTT-fele Emulsió” feltétlenül jó ízű, könnyen emészthető összeállítása csukamáj-olajnak, melyet gyermekek is előszeretettel vesznek. Kapható a gyógyszerárakban. (a)

— **Lapunk legközelebbi száma a közbeeső ünnep miatt, pénteken jelenik meg a rendes időben.**

HÁBORUS VILÁG

M-gjelenik: amikor szabad. Cenzurázott és fertőtlenített politikai napilap. Egyes szám ára: változó a prófont értéke szerint.

A vezércikket látta az ügyész.

Napi hírek.

— **Személyi hir.** Daruváry Jákó, a bükközdi háziezred humánus parancsnoka több havi üdülésre Délre utazott. A derék főtiszt magával vitte ezredét is.

— **A hadsereg köréből.** (Félhivatalos jelentés.) Magyar és szerb gyakorlatozó seregek véletlenül a Drina partján összetalálkoztak. Udvarias üdvözlésekkel üdvözölték egymást, majd futógyakorlatokat végeztek.

— **Jóteknység.** Vezérkari Flórián tábornagy ur, a XX. hadtest parancsnoka, a bosnyák inségesek számára ötszáz vagon kenyert és egyéb élelmiszert küldött.

— **Szerencsétlenség a határon.** Saját tudósítónk jelenti, hogy a bosnyák határ közelében a járókelők ötszáz magyar bakát eszméletlen állapotban találtak. Közös sirba helyezték őket.

Táviratok.

Vendégség.

— **Belgrád,** március 24. A Pravda értesülése szerint Ausztria-Magyarország április elsején annak a demonstrálására, hogy a baráti jóviszonyt mindenáron fön akarja tartani Szerbiával, a VII. és XV. hadtesteket vendégségbe küldi Belgrád alá. Amint a Pravda értesül, az illusztris vendégek tiszteletére fényes tüzijátékot rendeznek. Péter király, akinek a szemei sajnálatosan meggyöngültek, erre való tekintettel nem vehet részt a tüzijátékban és a legközelebbi ekspreszvonalattal Nisbe utazik.

Közgazdaság.

— **Export.** A magyar honi cikkek kivitele az utóbbi napokban örvendetesen emelkedett. Napról-napra külön vonatokon szállítják kereskedőink a lekvárt, zsírt és aszalt szilvát a déli és keleti részekbe. Mivel kereskedőink azt tapasztalták, hogy utközben a szállítmányt megszokták dezsmálni, azzal az elmes módszerrel segítettek magukon, hogy a legújabb küldeményeket „ekrazit” bomba, élelőtény és puskapor” jelzéssel adják föl. Ma ötven hordó lekvárt szállítottak városunkon keresztül. Nagy derűtséget keltett a hordókra ragasztott sárga cédula, amelyre haragos fekete betűkkel ez volt nyomva: Ekrazit.

Szerkesztői üzenet.

— **Kiváncsi.** Sajnos, Lénunz Jakab hadnagy ur házassági híret nem közölhetjük, mert őt évig terjedhető fegyházzal büntetik azt, aki a fegyveres erő működéséről tájékoztatást nyújt.

Nyiltér *

— **Minthogy** értesülésem szerint nincs kizárva, hogy a dabasic gyalogezred és a 76. utászászlóalj tisztikara legközelebb hosszabb tanulmányutra Szerbiába utazik s mivel ott az éghajlat ebben az évben szokatlanul kedvezőtlen az egészségre: sajnálatomra, nem vagyok többé abban a helyzetben, hogy a tiszturaknak eddig készséggel nyújtott személyi hitelt ezután is folyósítsam.

Londoner Jaques.
(pénzügnökségi iroda.)

* Az e rovatban közlöttekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Felelős szerkesztő:
Golyóbis Ekrazit.

SARG-féle 60
KALODONT
Fillet LECJOBB
FOE-CRÈME

Utolsó divatu

(274—x.3)

valódi angol
paletók és esőköpenyek.

Liptay Dezső

kalap- és férfi divat áruházában
Nagybecskerek.

TÁVIRATOK

A háborus veszedelem.

— A helyzet rosszabbodik. —

Budapest, március 24. (A „Torontál” eredeti távirata.) A háborus bonyodalom képe egyre jobban sötétedik. A mai jelentések szinte riasztók s a háborút elkerülhetetlennek mutatják. A hatalmak akciója ma már alig ígér sikert s Szerbia magatartása pedig egyre makacsabb.

A háboru ügye a képviselőházban.

Budapest, március 24. (A „Torontál” eredeti táv.) A helyzet súlyosságát különösen az a nyilatkozat mutatja, amelyet ma Wekerle Sándor miniszterelnök a képviselőházban tett.

A mai ülésen ugyanis Mezőfi Vilmos újjászervezett szocialista képviselő interpellációt intézett a miniszterelnökhöz, hogy adjon felvilágosítást a keleti események, illetőleg a háborus bonyodalmak dolgában.

Wekerle Sándor miniszterelnök nyomban válaszolt az interpellációra s kijelentette, hogy a kormány mindent megtett a béke érdekében, azonban úgy látszik, hogy minden kísérlet hiábavalónak bizonyult. — Többet most nem mondhatok — végezte válaszát a miniszterelnök, de néhány nap múlva abban a helyzetben lehetek, hogy kimerítően nyilatkozhatok a külügyi helyzetről.

Mezőfi Vilmos nem veszi tudomásul a miniszterelnök válaszát, mert szerinte a kormány nem tett meg mindent a béke érdekében.

A képviselőház azonban a választ tudomásul vette.

A miniszterelnök válasza a képviselőházban mély hatást keltett, mert a kijelentés a keleti bonyodalomnak rendkívüli rosszabbodására vall, amely rosszabbodás az utolsó huszonnégy órában állhatott be, miután az osztrák képviselőházban Bienerth miniszterelnök még elég megnyugtató kijelentést tett.

A képviselőház folyósóin meglehetősen izgalommal tárgyalták a képviselők a miniszterelnök nyilatkozatát s azt beszélük, hogy monarchiánk és Szerbia közt a háboru szombaton már kitör.

A többi hírek.

Budapest, márc. 24. (A „Torontál” eredeti távirata.) Belgrádi jelentés szerint Roda-Roda, a jelenleg ott időző ismert német író beszélgetést folytatott Milovanovics szerb külügyminiszterrel. A beszélgetés során az író kérdésére a külügyminiszter kijelentette, hogy Szerbia aláveti magát ama hatalmak határozatának, akár kedvező, akár kedvezőtlen legyen az. Az írónak arra a kérdésére, hogy bárminő legyen is a hatalmak határozata, Szerbia azt a bosnyák kérdés végleges megoldásának tekinti-e, — Milovanovics a következőket mondotta:

— Végleges? Mi nem akarjuk ma-

gunkat minden időre megkötni. Elég, hogyha a legközelebbi időre valamely megoldás történik.

Budapest, március 24. (A „Torontál” ered. távirata.) Mint Bécsből jelentik, ott a legközelebbi napokban valószínűleg már holnap, vagy legkésőbb holnapután döntő tanácskozások lesznek a két kormány tagjai között s ettől fog függni, hogy milyen megoldás történik a Szerbiával való konfliktus dolgában. A tanácskozáson részt vesz Wekerle Sándor miniszterelnök is, amelyen nemcsak a maga személyes, de a magyar kormány együttes álláspontját is ki fogja fejezni.

Ez a tanácskozás, úgy látszik, már holnap meglesz, mert Wekerle Sándor miniszterelnök ma délután már Bécsbe utazott.

Budapest, március 24. (A „Torontál” ered. táv.) Magyar politikai körök értesülése szerint Forgách gróf belgrádi követünk már holnap át fogja nyújtani Magyarország és Ausztria választ a legutóbbi szerb jegyzékre és amennyiben a hatalmak közbelépése holnapig eredménytelen lenne, úgy a monarchia válasza a legerélyesebb tartalmu lenne. Parlamenti körökben azt beszélük, hogy amennyiben a háboru kitör, úgy a képviselőház csak két-három ülést tart, amelyekben a kormány egész sor meghatalmazó törvényt kap, amelyekre neki a háboru folyamán szüksége van s azután bizonytalan időre elnapolják a Házat. Az elnapolás királyi kéziratral fog történi.

Budapest, március 24. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Belgrádból sürgönyzik, Milovanovics szerb külügyminiszter megkérdezte Zsivkovics hadügyminisztert, hogy amennyiben a kormány leszerelne, biztosíthatja-e azt, hogy a hadsereg az esetleg támadó belső zendüléssel szemben a kormány rendelkezésére áll. A hadügyminiszter erre kijelentette, hogy erről nem biztosíthatja a kormányt.

Budapest, március 24. (A „Torontál” eredeti táv.) Belgrádi távirat szerint tegnap Kragujevacban népgyűlés volt, amelyen határozati javaslatot fogadtak el s ez a határozati javaslat forradalommal fenyeget, hogyha a kormány Szerbia jelenlegi álláspontját feladta.

Országgyűlés.

— A képviselőház ülése. —

Budapest, március 24. (A „Torontál” eredeti távirata.) A képviselőház mai ülésén a kongrua-javaslat tárgyalását folytatták, azonban az érdeklődés igen mérsékelt volt a tárgyalás iránt, mert a képviselőket a háborus bonyodalmak foglalkoztatták. Az ülés végén interpellációk voltak s ezek között hangzott el a miniszterelnöknek az az igen súlyos válasza, amelyet Mezőfi háborus interpellációjára adott.

Az ülésen Justh Gyula elnököl s a kormány részéről Wekerle Sándor, Andrássy Gyula gróf, Darányi Ignác és Josipovics Imre vannak jelen.

Az elnök jelenti, hogy az interpellációs könyvbe több interpelláció van bejegyezve s javaslatára a Ház az interpellációkra felkeltőkor tér át.

Okolicsányi László, a mandátum-bíráló-bizottság előadója jelenti, hogy az ujonnan megválasztott oraviczi képviselő, Siegesku József, a szokásos harminc nap fentartásával igazolt képviselő.

Ezután áttértek a kongrua-javaslat tárgyalásának a folytatására.

Ma először Artim Mihály szólal fel, aki egyes részeiben ugyan kifogásolja a javaslatot, de azért elfogadja.

Utána Nagy György bírálja a javaslatot s határozati javaslatot nyújt be.

Csernoch János örömet fejezi ki, hogy végre a törvényhozás elérkezettnek látta az időt, hogy a lelkészek javadalmazását rendezze. Nem mindenben ért ugyan egyet a javaslattal s így szerinte a katolikus papság kongruáját külön kellett volna rendezni, de a javaslat mindenesetre haladást jelent. Ezért köszönetét tolmácsolja a kormánynak s kijelenti, hogy úgy a maga, mint a néppárt nevében a javaslatot elfogadja.

Ezután még Damján Vazul és Ballagi Aladár szólnak a javaslathoz, mire a vitát holnapra halasztják s áttérnek az interpellációkra.

Elsőnek Mezőfi Vilmos interpellál a háborus bonyodalom dolgában, amelyről valamint a miniszterelnök válaszárol háborus híreink között számolunk be.

Utána következtek a többi interpellációk, amelyek lapunk zártakor még folynak.

A miniszterelnök Bécsben.

Budapest, március 24. (A „Torontál” ered. távirata.) Wekerle Sándor miniszterelnök ma délután Bécsbe utazott. Utja a külügyi helyzettel van összefüggésben.

Kornfeld Zsigmond meghalt.

Budapest, március 24. (A „Torontál” eredeti távirata.) Kornfeld Zsigmond báró, a Magyar Általános Hitelbank vezérigazgatója, a budapesti tőzsde elnöke s a főrendiház tagja, a nagyhirű pénzügyi kapacitás tegnap 57 éves korában meghalt. Halála úgy a pénzügyi körökben, mint más körökben is mély részvételt kelt.

Határidő-üzlet.

Budapest, márc. 24. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén déli zárlatkor a következő árakat jegyezték:

Buza (április)	29.—
Buza (októberre)	23.32 —
Rozs (áprilisra)	21.40 —
Zab (áprilisra)	18.50 —
Tengeri (áprilisra)	15.56 —

Felelős szerkesztő: SOMFAI JÁNOS.

Hölgyek és urak

figyelmébe ajánlom a tavaszi idényre érkezett

ujdonságaimat,

amelyek nálam óriási választékban és mesés olcsó árért szerezhetők be.

Saját készítésű férfi- és gyermeköltönyök, felöltők, nadrágok stb.

Különlegességek: Gyermekkosztümökben. Női és leányka felöltők, gallérok ujdonságai a leg-

nagyobb választékban.

Külön mértékosztály, dus szövetválasztékkal.

FRANK LAJOS NAGYBECSKEREK,

(ezelőtt Kovács Gedeon.)

(250—20.8)

Müncheni „Salvator-sör” kapható ma és minden nap friss csapolás. Ezenkívül a „Szent István-sör” is állandóan csapon van.

1717/1909. tkvi szám.

238-1.1

Arverési hirdetmény és feltételek.

A perlaszi kir. járásbíró, mint tkvi hatóság az előterjesztett kérelem folytán dr. Handler Lázár nagybecskereki ügyvéd által képviselt Friedmann Alfréd nagybecskereki lakos javára 900 kor. tőke, ennek 1908. évi május hó 22-től járó 6% kamatai, 7 kor. 55 fill. óvási, $\frac{1}{3}\%$ váltódij, 32 kor. 20 fillér már megállapított, 21 kor. 75 fillér jelenlegi s a még felmerülő költségek kielégítése végett az 1881. évi 160. t.-c. 114. §-ai alapján és a 146. §-a értelmében Ubavics Kuzmán botosi lakos ellen az ezen kir. járásbíró területén Bótos község határában fekvő és a botosi 1161. számú tkvben foglalt:

1. d. 90. hrsz. 1 hold 200 □-öl I. o. szántóra egészben 315 kor.;

3. d. 90. hrsz. 1400 □-öl I. o. szántóra egészben 269 kor.;

1. d. 90. hrsz. 2 hold I. o. szántóra egészben 629 kor.;

2. d. 90. hrsz. 2 hold II. o. szántóra egészben 614 kor.;

3. d. 90. hrsz. 2 hold II. o. szántóra egészben 616 kor.;

4. d. 90. hrsz. 2 hold 800 □-öl II. o. kaszálóra 996 kor.;

328. sz. ház és 600 □-öl házhelyre 644 korona kikiáltási árban az árverést elrendeli.

A nyilvános árverés Bótos községében 1909. évi június hó 16-ik napjának délelőtti 9 órájkor fog megtartatni úgy a hivatkozott tkvi hivatalban, mint Bótos s a szomszédos községében kifüggesztett s megtekinthető feltételek mellett.

1. A kikiáltási ár a becár.

2. Ezen árverésen a fenti ingatlanok a kikiáltási ár $\frac{2}{3}$ -án alól nem fognak eladatni.

3. Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan kikiáltási ár 10%-át készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni s azt a vevő a vételár megfelelő %-áig kiegészíteni.

A kir. kincstári bánatpénz nélkül árverezhet.

Perlasz, 1909. évi március hó 3-án, a kir. járásbíró, mint tkvi hatóságnál.

Ats,
kir. bíró.

Pályázati hirdetmény.

A jegyzői teendők minden ágában jártas, gyakorlati bíró, lehetőleg okleveles egyén Szerbittebe községnél üresedésben levő, 100 korona utólagos havi fizetéssel javadalmazott irnoki állásra kerestetik.

Ajánlatok Jovanovits György jegyző Szerbittebe címre küldendők. Az állás azonnal elfoglalható.

Szerbittebe, 1909. március hó 22-én.

Jovanovits György,

292-3.2

jegyző.

Ajánlok elsőrendű

moharmagokat

legalább 100 kgr.

vételénél

mm.-ként 18 kor.-ért

FRIEDMANN ALFRÉD, Nagybecskerek.

285-3.2

Legfinomabb

Padló-lakkfesték
Spriritusfesték
Olajfesték

256-65

nagyban és kicsinyben
kapható

Tolveth Frigyes

fűszer-, csemege- és festék-kereskedésében

Nagybecskerek, Hunyadi-utca.

Telefon 63. sz.

Telefon 63. sz.

A csanádi székeskáptalan sághi uradalmában 2 drb 3 éves és 2 drb hágóképes

tiszta magyarfaj bika

eladó.

Érdeklődőknek Ság vasúti állomáson kocsik áll rendelkezésükre előzetes bejelentés mellett.

(2°2-3.2)

1626/1909. polg. sz.

A pancsovai kir. törvénztől.

Hirdetmény.

A pancsovai kir. törvénzék közölni teszi, hogy a Temes-bégavölgyi vízszabályozó társulatnak Kismargitta község érdekeltsége elleni kisajátítási ügyében a kártalanítási eljárás folyamatba tetetvén s a Kismargitta községében tartandó tárgyalási határnap f. évi április 7-ik napjának d. e. 9 órájára kitűzetett és a tárgyalás vezetésére Scholmásky Adolf pancsovai kir. törvénzségi bíró küldetett ki.

Figyelmeztetnek az érdekeltek, hogy elmaradásuk a kártalanítás felett hozandó határozatot nem gátolja és hogy a távollévők és ismeretlenek részére ügygondnokul dr. Pesztalics József pancsovai ügyvéd neveztetett ki.

Pancsova, 1909. évi március 2.

Olvashatlan aláírás,
jegyző.

286-33

Az Arpád-utcai 637/15. sz.
házban több kisebb és nagyobb

lakás

azonnal kiadó.

Tudakozódní e lap kiadóhivatalában lehet.

14-x.32

Valódi brünni szövetek

az 1909 évi tavaszi és nyári idényre.

Egy szelvény	1 szelvény 7 korona
3-10 m. hosszú	1 szelvény 10 korona
teljes férőruhához (kabát, nadrág és mellény)	1 szelvény 12 korona
elégendő, csak	1 szelvény 15 korona
	1 szelvény 17 korona
	1 szelvény 18 korona
	1 szelvény 20 korona

Egy szelvényt fekete szalonruhához 20.- K.-ért, színtűgy felöltőszövetet, turistalódent, selyemkangarnt stb. stb. gyári áron küld a mint megbízható és szolid cég mindenütt ismert posztógyári raktár

SIEGEL-IMHOF Brünn.

Minták ingyen és bérmentve.
Az előnyök, a melyeket a magánvevő élvez, ha szövetségletét közvetlen Siegel-Imhof cégnél, a gyári piacon rendel meg, igen jelentékenyek.
Szabott, legolcsóbb árak. Örökös választék.
Minták, figyelmes kiszolgálás, még a legkisebb rendelésnél is, teljesen friss áruban.

572-10.5

FIGYELEM!

4 pár cipő csekély 7 koronáért.

Fizetési zavarok miatt néhány gyártól megbízást kaptam, hogy nagyobb mennyiségű cipőket mélyen az előállítás áron alul eladjak. Ennek következtében bárkinék eladok 2 pár férfi és 2 pár női fekete, vagy barna bőrből készült fűzőcipőt, a legelegánsabb és legújabb formájú kivitelben, erős, szegezett talppal, vagyis 4 pár cipőt csekély 7 koronáért. Kicserélés megengedve, meg nem felelő áruért a pénz vissza. A cipőket utánvét mellett küldi:

Schuh-Export, Krakau, Fach 140.

(294-1.1)

MÉRLEGKÉPES
KÖNYVELŐ

elvállal olcsó díjazás mellett délutáni és esti órákra könyvelést és irodai munkákat.

Bővebb felvilágosítással e lap kiadóhivatala szolgál.

Több mint 600 vagyonos hölgy

mielőbb férjhez óhajt menni Komolyan házasulni szándékozók, ha vagyontalanok is (foglalkozás és vallás mellékes), jelentkezzenek

L. Schlesingernél, Berlin, 18.

23-6713

ELSŐRENDÜ CIPŐK NAGY RAKTÁRA
WEINBERGER K.

Nagybecskerek, Hunyadi-fő-utca 23.

Telefonsz. 237.

A tavaszi idényre ajánlom a n. é. közönségnek újonnan érkezett nagy raktáramat legjobb minőségű férfi-, női- és gyermekcipőkben. — Mivel csakis a legelőkelőbb gyárakkal tartok fenn összeköttetést, azon kellemes helyzetben vagyok, hogy a legkényesebb igényeket is kielégíthetem.

Amerikai cipők egyedüli raktára.
Képes árjegyzéket ingyen és bérmentve küldök.

(266 x 5)

Garantált

70%-ot takarít az

„OSRAM“

kevésbé érzékeny villanyos izzókörte, amely minden helyzetben használható, ugyancsak

50%-ot takarít a

„TANTAL“

nem érzékeny villanyos izzókörte, beszerezhető a gyártól előírt áron

KINDL F. ÉS TÁRSA

cégtől Nagybecskereken,
az áll. el. isk. épületében, szemben a vármegyeházzal

265-10.5

Rendkívüli kiadás.

Szerkesztési iroda:

Nagybeskerek,

Zápolya-utca 1-ső szám.

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybeskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: Dr. BRAJER LAJOS.

Nagybeskerek, 1909.

XXXVIII. évfolyam 68. szám.

Előfizetési árak:

Egész évre	—	—	24 kor.
Háromre	—	—	12
Hat hónapra	—	—	6
Egy hónapra	—	—	2
— Egy év száma ára 8 fill. —			

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el. Aronkívül az összes hirdetői hirdetésben.

Működésben

vásár- és ünnepnapok kivételével minden nap délután 5 óráig.

Csütörtök márc. 25

Fordulat Szerbiában.

A trónörökös lemondott.

Budapest, (A „Torontál“ eredeti telefonjelentése). A szerbiai bonyodalomban ma váratlan fordulat történt, a mely kilátást nyújt arra, hogy a háboru elkerülhető lesz.

A felhivatalos Magyar Távirati Iroda belgrádi jelentése szerint ugyanis **György szerb trónörökös lemondott trónöröklési jogáról s elhagyja az országot.** A trónörökös lemondásának az oka, inasának a halála, a melyet ő okozott olyanformán, hogy a szerencsétlen embert halálra verte. A trónörökös lemondását bejelentette a kormánynak, azzal, hogy azt akarja hogy visszalépése folytán a kormány ne legyen akadályozva abban, hogy a jelenlegi helyzetben saját belátása szerint cselekedjék.

Bécsi távirat szerint a külügyminiszterium szintén kapott jelentést Belgrádból, amely szerint a trónörökös lemondott trónöröklési jogáról inasának halála miatt s elhagyja az országot. A külügyi hivatal köréből konstatálják, hogy ha igaz, hogy a trónörökös elhagyja az országot, akkor ez jelentékeny befolyással lesz a helyzetre.

Budapest, Belgrádból sürgönyzik: A szerb kormány ma délután minisztertanácsot tart, a melyen a trónörökös lemondása folytán beállott fordulattal s a trónöröklés kérdésével foglalkozik. A városban, valamint a közelfekvő vidéken óriási az izgalom.

Budapest. A felhivatalos Bud. Tud. szerint hivatalosan még nem bírnak tudomással arról, hogy a trónörökös elhagyja az országot. Még az sem bizonyos hogy Szerbia földjére e fordulat folytán eddigi álláspontját. Egyelőre valószínűnek látszik, hogy a fordulat következtében a békét sikerül fönntartani, bár még a trónörökös lemondása nem jelenti azt, hogy a helyzet monárkiánk és Szerbia között változott volna.

Az a hir, hogy Forgách gróf Belgrádi követünk ma nyújtotta volna át a monarkia jegyzékét a szerb kormánynak, nem felel meg a valóságnak.

Nyomatott Pleitz Fer. Pál kiadónál Nagybeskerekén.

